

ZELEZNIŠKI USLUŽBENCI KONČALI STAVKO?

Velika stavka "insurgentov," ki je trajala čez pet mesecev, je končala s porazom.

50,000 DELAVCEV V CHIKASKEM OKROŽJU SE VRNE NA DELO.

Chicago, Ill. — Velika stavka kolodvorskih uslužbencev, premikačev in ogibalničnih čuvajev, ki je trajala od 1. aprila t. l., je končana, kolikor je soditi po izidu glasovanja v čikaškem okrožju. Okrog 8000 stavkarjev je glasovalo, da se vrnejo na delo, vseh stavkarjev je pa čez 50,000. Seveda je vse odvisno od splošnega izida glasovanja, ki se vrši po vsej Zdrženih državah, kjer je okrog 400,000 delavcev prizadelih.

Poslovodje železniških družb se niso prejeli uradnega obvestila od zveze kolodvorskih uslužbencev, premikačev in ogibalničnih čuvajev, da je stavka končana. Toda voditelji organizacije so laje izjavili pred časnikarskimi poročevalci, da bodo stavkarji z veliko večino glasovali za konec stavke.

Drugo poročilo se glasi, da se delavci vrnejo na delo "pod najboljšimi pogoji, ki jih je mogoče dobiti." Ako je to res, tedaj izgleda, da je stavka končana s porazom. Natančni pogoji še niso znani in treba je počakati nekaj dni, da se izve resnica o celi stvari.

Značilno je, da so velebizniški listi zdaj nehoti priznali, da je stavka trajala do danes. Več kot pred tremi meseci so poročali, da je stavka končana in od takrat so enostavno ignorirali vsako gibanje železniških delavcev. Danes pa naenkrat poročajo, da je stavka šele zdaj končana. S tem priznavajo, da so se lagali takrat, ko so poročali o koncu štrajka. Iz tega naj se delavci nauče, da se ne smajo prav nič zanesti na poročila v kapitalističnih listih, kar se tiče delavskega gibanja.

STAVKA ŽELEZNIČARJEV V MEHIKI KONČANA Z ZMAGO; DRUGE STAVKE.

Mexico City, Mehika, 13. sept. — Stavka železničarjev na vseh državniških železnicah, ki je trajala samo osem ur, je končana s popolno zmago stavkarjev. Začasni predsednik de la Huerta je priznal vse zahteve železničarjev. Stavka v bombažnih predilnicah tolačnih tovarnah in tvornicah za čevlje v Mexico Cityju je tudi končana s popolno zmago delavcev. Štrajk tekstilnih delavcev v treh državah (Veracruz, Tlaxcala in Puebla) in splošna stavka kmetijskih delavcev v državi Michoacanu še traja.

18 LET STARA DEKLICA IZGINILA BREZ SLEDU.

Chicago, Ill. — Arma Thothor, stara 18 let, ki je pred kratkim prišla iz Nemške Avstrije, je izginila brez sledu iz vlaka pennsylvanijske proge med Chicago in New Yorkom. Bivala je nekaj časa pri sestri in ker se ji v Chicagu ni dopadalo, je sklenila, da odpotuje nazaj v New York k svoji sestri. Ko je vlak prišel v New York, Arme ni bilo nikjer. Vred tega je soprog njene sestre Fred Koch obvestil tukajšnjo policijo in izrazil bojazen, da je prišla v roke trgovcem z belimi sužnjicami, kar je bila krasotica in še mlada, da ni ker je nevedna angleškega jezika. Policija je takoj obvestila vsa mesta, kjer se ustavi vlak, da preiskavo s preiskavo.

KANDIDATJE LABOR PARTY BODO "NEODVISNI" V KALIFORNIJI.

San Francisco, Cal. — Kandidatke farmarsko-delavske stranke v Kaliforniji bodo imele na razpisnici ime "neodvisni."

STAVKA ŽELEZNIŠKIH DELAVCEV NI KONČANA?

Chicago, Ill. — John Grunau, predsednik organizacije kolodvorskih uslužbencev, premikačev in ogibalničnih čuvajev v čikaškem okrožju, je večer izjavil, da je večina stavkarjev v čikaškem okrožju glasovala, da se stavka nadaljuje. Dodal pa je, da čikaška organizacija se bo pokorila izidu splošnega glasovanja po vsej Ameriki.

GOMPERS POSREDUJE V BROOKLYNSKI STAVKI.

Predsednik A. F. of L. pomaga guberniju, ki bi rad končal boj cestnoželezniških delavcev.

TODA DELAVCI SE DRŽE SVOJIH POGOJEV.

New York, N. Y. — Sam Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije, je večer (ponedeljek) konferiral z gubernijem Smithom zaradi izravnanja spora med Brooklyn Rapid Transit Co. in njenimi uslužbenci, ki so že dva tedna v stavki. Gompers se je odzval na povabilo Smitha, da prisostvuje konferenci, na kateri je bil navzoč tudi predsednik organizacije cestnoželezniških uslužbencev. Rezultat konference še ni znan, toda znano je to, da stavkarji stoji trdno v boju za svoje pogoje.

Stavkovni položaj je nespremenjen. To se pravi, da družba ne more nikamor s počitno stavkacem, s katerimi bi rada spravila električne vozove v obrat. Ker kapitalistični listi prinašajo navedeno nepravilno poročilo o stavkarjih in njihovi organizaciji, so odborniki organizacije zaključili, da bodo odšli vrata njihovih konferenčnih prostorov zaprti reporterjem velebizniških časopisov.

KONVENCIJA J. S. K. J.

Včeraj (13. septembra) zjutraj je bila v Chicagu otvorjena enajsta redna konvencija Jugoslovanske katoliške jednote. Konvencija se vrši v Pilsen-Avditoriju na Blue Island Ave. blizu 18. ceste. Navzočih je 74 delegatov in 16 gl. odbornikov.

Na predpoldanski seji je bil izvoljen poverilni odbor in sicer z listki, kar je zelo precej časa. Konvenciji predseduje Rudolf Perdan. Konvencija zboruje od 8. ure do 12. dopoldan in od 2. do 5:30 popoldan. Zborovalec želimo obilo uspeha.

PROHIBICIONISTIČNI AGENT JE POTIPALI MILJONARJE.

Boston, Mass. — Tukajšnji milijonarji so bili v nedeljo zelo razburjeni, ker njihove "moči" niso hoteli vpoštevati prohibicijonistični agentje in obiskali njihove dobro založene kleti z raznimi "dobrimi" pijačami. Nekateri zlobni ljudje so prinesli na nos prohibicijonističnim agentom, da so milijonarji Rudolf L. Agassiz, predsednik ali ravnatelj več velikih podjetniških družb, Richard L. Whitmann, John R. Post, bombažni mešetar in Bryce J. Allan, predsednik neke parobrodne družbe, dobili na nepostaven način precej žganja. Ko so prohibicijonistični agentje obiskali domove teh milijonarjev, so našli v kletih sode polne najboljšega žganja, ki je bil vredno med brati najmanj po 1400 dolarjev sod in od katerega so se morali radi ali neradi milijonarji posloviti, ne da bi dobili za to kako odškodnino in poleg tega se bodo morali še zagovarjati na sodišču.

IRCI V CALIFORNIJI BODO BOJKOTIRALI BLAGO IZ ANGLIJE.

San Francisco, Cal. — Na javnem shodu, katerega je sklicala organizacija Ireev, je bila sprejeta resolucija, v kateri se zahteva, da vsi Ireev bojkotirajo blago iz Anglije.

V PARIZU SE PLETEJO NOVE INTRIGE.

Francija bi rada pridobila Italijo za pakt proti Angliji.

VOJILNI IMPERIALISTI SO SE PRIČELI KAVSATI.

Pariz, 13. sept. — Tajna konferenca francoskega ministrskega predsednika Milleranda in italijanskega ministrskega predsednika Giolittija, ki se je vršila zadnjo soboto v Aix-les-Bainsu blizu italijanske meje, je porodila vse polno govoric in političnih spekulacij, iz katerih se da izluščiti sledeče:

Millerand je zaupal Giolittiju, da je Francija na stališču, da Nemčija ne sme stopiti v ligo narodov dokler ne plača zadnjega feniha vojne odškodnine. Teža stališča se bo držala francoska vlada, čeprav bo morala prekiniti vse oficijelne vezi z Anglijo.

Anglija mora biti izolirana! To je sklep francoskih imperialistov odkar je Millerand priznal Vranglovo "vlado" na Krimu. Millerand je zdaj na delu, da odcepi oficijelno Italijo od Anglije in jo priveže na Francijo. V ta namen bo francoska vlada dovolila Italiji, da lahko reši jadransko vprašanje na svoj način z direktnim pogajanjem z Jugoslavijo; Francija bo odsej smatrala jadransko vprašanje za notranjo zadevo Italije. V zameno za to uslugo mora Italija spreminiti svoje stališče napram sovjetski Rusiji in odovoliti sovjetskega poslanika iz Rima. Dalje mora Giolitti obljubiti, da se pridruži Franciji v zahtevi, da ne smejo več Nemci prisostvovati nobeni mednarodni konferenci, posebno pa ne smejo biti na prihodnji konferenci v Ženevi, na kateri se bo razpravljalo o nemški vojni odškodnini.

Francija namerava storiti vse, da izolira Anglijo. Francosko-angleško-italijanska vojna alijanca se bliža razsulu in se vsekakor razbije na skalo svojih nasprotujočih si finančnih in ekonomskih interesov.

V svrhu, da zmanjša vpliv Anglije na kontinentu, je Francija pričela organizirati takozvano "malo entento" na Balkanu, h kateri bi rada priključila še Ogrsko in Poljsko. "Mala ententa" ima tudi služiti za "sanitarni kordon" napram rdeči Rusiji. Anglija je upala, da na drugi strani zabalancira "malo entento" s koalicijo Italije, Avstrije, Turčije in Bolgarske, toda če se Italija pridruži Franciji, bo omenjena koalicija zelo slaba.

Pariz, 13. sept. — Millerand je izjavil v intervjuju, da glavna vprašanja, o katerih je razpravljala z Giolittijem, so: Poljska naj hitro sklene mir; sovjetska Rusija mora ostati izolirana; Reka je privatno vprašanje Italije in Srbije; utrjenje vojne alijance med Francijo, Anglijo in Italijo.

PODIVJANA MNOŽICA NI MOGLA ČAKATI RAZSOD. BE VIŠJEGA PRIZIV. NEGA SODIŠČA.

Meridan, Miss. — Črnce Will Eelfols je bil pred nedolгим obsojen na smrt na vešala, ker je bil obdolžen umora, toda kar je zatrjeval, da je nedolžen, je vložil priziv na višje sodišče, ki mu je dovolilo v zadnjem trenutku ponovno razpravo. Obsojen bi moral biti izdani petek. Toda podivjana ljudska množica ni bila s tem zadovoljna. Nekaj moških je napadlo ječo, iz katere so vzeli nesrečnega, odpeljali v bližnji gozd in ga ustrelili.

VREME.

Chicago in okolica: V sredo nestalno; nevihte in deževni nalivi Južni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 75, najnižja 63. Sonce izide ob 6:28, zaide ob 7:03.

BUDARJI V ANGLIJI SE PRAVLJAJO ZA VELIKO STAVKO.

London, 13. sept. — Vlada ni dala rudarjem nobenih novih protipogojev do danes in vsa znamenja kažejo, da konec prihodnjega tedna izbruhne velika stavka. Rudarska organizacija se pripravlja za boj in ravno tako se pripravlja vlada. Odbor delavske trozveze je jutri pripravljen konferirati z zastopniki vlade, če mi ali vlada kaj popustiti.

SRBSKE ČETE PORAZILE ALBANCE.

Srbske čete so se ustavile na albanski meji in zdaj se vrše mirovne diskusije.

POGAJANJE ZA REKO.

London, 13. sept. — Iz uradnih jugoslovanskih virov se poroča, da je bila vojaška kampa nja Srbov proti Albaniji zelo kratka. Albanci so bili premagani in poginili čez njihovo vzhodno mejo. Jugoslovanske čete so dobile ukaz iz Belgrada, da se ustavijo na meji. To se je zgodilo. Albansko ozemlje ni bilo invadirano.

V severni Albaniji, kjer so na dnevnem redu mnoga sporna vprašanja zaradi črnogorskih krajev, je položaj še vedno slah in boj se nadaljuje zaradi vprašanja meje, katero ima določiti vrhovni zavezniški svet. Jugoslavija je ponudila Albaniji priliko za mirno poravnanje spora in v Belgradu upajo, da bo kmalu mir.

Poročila iz Rima v zadnjem tednu o revoluciji Hrvatov, Bošnjakov in Črnogorcev proti Srbiji so bila izmišljena; ravno tako je bila izmišljena vest, da je Srbija na robu revolucije. Poročevalci teh vesti so slabo poučeni o razmerah v Jugoslaviji. Albanske čete, ki so invadirale srbsko ozemlje, so bile dobro založene z orožjem in strelivom, ki so ga Italijani na samljivi način ostavili v Valoni, ko so jo izpraznili.

Poročilo se dalje glasi, da je Srbija za neodvisnost Albanije. Jugoslovanski delegatje so bili edini, ki so na mirovni konferenci zagovarjali neodvisnost Albancev in so bili proti italijanskemu in grškemu protektoratu. Prebivalstvo v okoliščini Skadra je Srbsko. Jugoslovanski delegatje so na mirovni konferenci predlagali, da se tam uvede plebiscit, toda Italija ni dovolila.

Vlada v Belgradu je pripravljena skleniti alijanco z Rumunijo in Grško.

ŠTORKIJA JE ZASTAVKALA!

Washington, D. C. — Štorklja, ki prinaša otroke, je tudi zastavkala! Zdravstveni oddelek, ki registrira porode, ni prejel v soboto niti nedeljo niti enega naznana o kakem porodu. Dva dni se torej ni nihče narodil v Washingtonu, kar se še ni zgodilo v zgodovini mesta. Uradniki zdravstvenega oddelka rado vedno čakajo, kaj prinese tretji dan.

STATISTIČNI PODATKI O DRAGINJI.

New York, N. Y. — Kako zelo so se podražile razne življenske potrebščine od leta 1914, nam kažejo statistični podatki, katere je izdal "National Industrial Conference Board" za dobo šest let. Najbolj se je podražil sladkor in sicer za 382 odstotkov, krompir za 368 odstotkov, moka za 164 odstotkov, kruh za 113 odstotkov, stanovanja za 58%, obleka za 166%, kurjava in razsvetljava za 66 odstotkov in razne druge potrebščine za 85 odstotkov. Samo od marca meseca pa do julija meseca t. l. so se povprečno podražile življenske potrebščine za pet odstotkov, skoravno so velepodjet padajo, padajo . . . Ali so delavci prejeli toliko zvišano plačo?

Kovinarji v Italiji so obdrželi tovarne.

Kompromisna resolucija, ki je bila sprejeta v Milanu, zahteva, da kapitalisti priznajo delavsko kontrolo nad tovarnami. Vsi drugi delavci bodo podpirali kovinarje. V Trstu je razglašeno obredno stanje.

VRANGLOVE ČETE SO DOCELA PREMAGANE.

Tako se glasi rusko poročilo čez Berlin, medtem ko v Parizu kriče o baronovih smagah.

POLJAKI SE TUDI UMIKAJO PRED NOVO RUSKO OFENZIVO.

London, 13. sept. — Iz Berlina javljajo, da je tja dospelo uradno poročilo iz Moskve o popolnem porazu in uničenju Vranglovih čet na Krimu. Poročilo se dalje glasi, da so Rusi osvojili utrjene postojanke ob reki Bug na poljski fronti. Nova ruska ofenziva v okoliščini Brest-Litovska se uspešno razvija in Poljaki so se umaknili.

Iz Carigrada poročajo, da se vrše siloviti boji blizu Poloha v provinci Jekaterinoslava (severno od Krima). Ena boljševiška brigada je bila ujeta. Pariz, 13. sept. — Vranglove čete so izvojevale veliko zmago za posest Tavride. Iz Sebastopola javljajo, da bo Vrangl ustavil prodiranje na sedanji svoji črti, razun če boljševiki privedejo nove čete a poljske fronte.

Varšava, 13. sept. — Poljski generalni štab poroča, da so poljske čete prodrele do kovelake železnice južnovzhodno od Brest-Litovska. Bojevanje v Galiciji se nadaljuje. London, 13. sept. — Iz Bukarešte javljajo, da je rumunska vlada odgovorila v prijateljskem tonu na mirovno pomdobo ruske sovjetske vlade. Odgovor se glasi, da Rumunija želi vpostavljanje mirnih odnosov s Rusijo in da bo kmalu informirala sovjetsko vlado v Moskvi o pogojih za mir.

NASPROTNIKI ŽENSKIH VOLILNE PRAVICE NE MOREJO MIROVATI.

Washington, D. C. — Zagrizenim realkonjonarjem ženska volilna pravica ne da pokoja. Sedaj je prišla delegacija najzagrizenejših nasprotnikov ženske volilne pravice v Tennessee, kateri načelnik je Seth Walker z namenom, da prisli državnega tajnika Colbya, la prekliče svojo proklamacijo, s katero je uradno potrdil, da imajo ženske v vseh Zdr. državah volilna pravica. Nasprotniki trdijo, da 19. dodatek k ustavi ni bil pravilno sprejet v zadnjem zakonodajnem zasedanju v državi Tennessee in pravijo, da bodo iz tega nastale konfuzije, ako državni tajnik ne prekliče omenjene proklamacije.

VELIKA AVTOMOBILSKA NEZGODA.

New York, N. Y. — Ko se je v nedeljo popoldan vračal zdravnik Geo H. McGuire iz Newburga v mesto, je v dežnem naliivu izgubil kontrolo nad svojim avtomobilom in zavozil čez nasip blizu Dobbs Ferry in avtomobil je padel 20 čevljev globoko. Posledica je bila, da je bilo sedem oseb, vdt potniki v avtomobilu, na mestu ubitih.

STAVKA GODBENIKOV V KINEMATOGRAFIH KONČANA.

Chicago, Ill. — Stavka godbenikov v kinematografih je končana, ko se je v nedeljo zvečer dosegel sporazum med zastopniki godbenikov in lastniki gledališč. Godbeniki dobijo 40 odstotkov površane plače. Zahtevali so 75 odstotkov in peturno delo, česar pa niso dobili.

(Dalje na 3. strani.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisni se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (September 9-20) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Poslovite se s tiskarjem, da se vam ne ustavi list.

DELAJSKO GIBANJE V ITALIJI.

Ako so najnovejša poročila zanesljiva (znano je, da na vsa poročila se ni zanesti), tedaj so delavci v Italiji previdno zadržali korak, ki bi bil morda za nje usodepoln.

Italijanski kovinarji, ki imajo močno organizacijo, so zasegli tovarne v njihovi industriji. S to potezo so prekrili račune tovarnarjem, ki so hoteli delavce izpreiti; zgodilo se je ravno narobe, kot so pa pričakovali tovarnarji: delavci so izprli tovarnarje. To je nov način industrijskega boja.

Gibanje kovinarjev je pa hitro sledilo, kar je moralo slediti. Pojavilo se je trenutno vprašanje, zakaj ne bi tudi druge delavske organizacije tako storile? Ako se je posrečilo kovinarjem, zakaj se ne bi drugim? Zakaj ne bi bil to začetek splošnega industrijskega in socialnega preobrata v Italiji?

Sklicano je bilo zborovanje delavskih zastopnikov v Milanu, ki so se bavili s tem vprašanjem. Zastopniki so po dolgem razpravljanju sklenili, da začasno še ostane samo pri gibanju kovinarjev.

Kdor pozna položaj v Italiji in razmere v južno-zapadni Evropi, razume zaključek italijanskega delavstva. Italija je zrela za preobrat. To je jasno. Vlada v Rimu je "nevtralna" zato, ker je brez moči. Nobena vlada ni bila še nikdar nevtralna, če ima moč. Razširjen je gibanje kovinarjev na vse industrije v Italiji pomeni, da delavci vzamejo v svoje roke vsa sredstva produkcije in distribucije, valedesar bi moral priti politični polom sedanjega državnega sistema v Italiji. To je prenos revolucije iz Rusije.

Ako bi Italija imela vse doma, česar potrebuje za obratovanje industrij in prehrano ljudstva, to je surovin, živin in kuriva, tedaj delavci gotovo ne bi dolgo pomišljali. Tako pa kdo jim more jamčiti, da bodo dobivali žito, premog in surovine iz Amerike, Anglije in od drugod, če čez noč vržejo kralja, Glolitija in kapitaliste v morje? V takih razmerah je boljše evolucionarna revolucija, ki prihaja polagoma korak za korakom. Delavci v Italiji ravnajo pametno.

Potres in revolucija. — Italija je čudna mešanica potresov in revolt in ljudi iz srednjega veka ter iz 20. stoletja. Zadnja potresna katastrofa je prišla v momentu velikega delavskega gibanja, kakršnega še ni bilo v Italiji; delavci so osvojili okrog petsto tovarn v železarski in jeklarski industriji. Poneumnjevalci ljudi, katerih se zlasti ne manjka med duhovni, so pa izrabili delovanje naravnih sil, ki stresajo zemljo in rušijo bivališča, za protirevolucionarno propagando, češ da je potres "šiba božja za one, ki poslušajo boljševike". Brzojavka, ki to poroča, dostavlja; da ta propaganda učinkuje na priproste ljudi, ki nimajo izobrazbe, da bi znali, kaj povzroča potres, in ki ne vedo, da so posebno tla Italije zelo vulkanična ter valed tega dostopna pogostemu tresenju.

Ali je mogoče, da še drže črne pravljice iz srednjega veka? Pred tisoč leti je bil vsak solnčni in lunin mrk "šiba božja za grešnike", ki so ob takih prilikah drli v cerkve in nosili darila za odpustke. Zalostna resnica pa je, da se razmere v tisoč letih ponekod še niso spremenile.

Zlato je zlato. — Generali demokratske stranke se jeze, ker jim republikanci očitajo, da imajo demokratje na razpolago blizo stotisoč dolarjev, ki jih je poklonila Anglija za propagando v prid lige narodov v Ameriki. Zakaj se jeze demokratje? Ali ni angleško zlato ravno tako dobro kot je nemško ali rusko zlato, o katerem je bilo toliko govorenja? Vsak pameten človek ve, da imajo demokratje in republikanci milijone na razpolago za volitve; kričanje o teh milijonih je poteza, ki ima namen, da odvrne volilce od bolj važnih vprašanj, o katerih nočejo razpravljati kandidatje starih strank, namreč kako mialijo rešiti vprašanje premoga, železnice itd.

Imenitna ideja! — Poročilo se glasi, da bo Poljska silno stradala prihodnjo zimo, ako Amerika ne prikači na pomoč z živili. To se pravi, da mora ameriški farmer popraviti zamudo poljskega kmeta, ki je letošnjo spomlad marširal v Rusijo, namesto da bi bil obdeloval polje. Fine!

Delavstvo v Angliji o zunanjih politiki.

Porthsmouth, Anglija. — Angleške strokovne unije so obdržale v Porthsmouthu svoj redni kongres, na katerem je predsedoval J. H. Thomas, ki je v svojem otvoritvenem govoru omenil, da so splošne razmere prisilile, da angleško delavstvo zahteva tudi svoj glas v zunanji politiki. On priznava "odbor akcije", ki se je organiziral in akoravno je ta odbor nekako v nasprotju z ustavo, je bil potreben, kar se je že pokazalo. Namen tega odbora je, da zagotovi mir med Rusijo in Poljsko in tudi samostojnost Poljske. Pozval je vlado, da naj prizna zahteve Arabcev v Mezopotamiji in da naj vlada drži roke proč od Arabije. Kritiziral je postopanje vlade napram korakom županu in da naj da Irski samovlado, kakršno ima Kanada, Avstralija ali Južna Afrika.

Na tem kongresu je bila sprejeta resolucija, ki obnoja vlado, da pusti stradati korakega župana in da bo delavstvo držalo vlado odgovorno za smrti korakega župana.

Nadalje je bila sprejeta tudi resolucija, v kateri se zahteva, da naj vlada uvede penzijo za varovanje za matere, kakršno so sprejele nekatere države v Združenih državah, in nalaga parlamentarnemu odboru, da naj predloži to resolucijo ministrskemu predsedniku, ki naj deluje na to, da se uvede penzijsko zavarovanje mater tudi v Veliki Britaniji.

Rezolucija, v kateri je bilo omenjeno, da naj delavstvo prisili vlado, da sprejme zakone za varstvo slepeev, ako ne z drugim sredstvom pa s stavko, je bilo odklonjena z večino glasov, ker bi to lahko imelo dalekosežne posledice, ako bi s stavko prisilili zakonodajno zbornico za sprejem kakih zakonov.

Z velikim odobravanjem je sprejel kongres brzojavko organizacije transportnih delavcev v Bootle, v kateri so sporočili, da so zadržali veliko količino vojnega materiala, ki je bil namenjen za poljsko armado.

Kongres je brzojavno sporočil delavcem, da naj ne zadržujejo potrebščin za Rdeči križ in zdravil, zadržajo naj po vso municijo in orožje.

Kongres se ni veliko bavil s položajem na premogovnem polju in tudi ni hotel dati nobenih izjav o tem, kakor je želel župan mesta Porthsmouth. Predsednik kongresa je izjavil, da bi se lahko pripetilo, da bi podal napačno izjavo, in da so na tem kongresu zastopane vse strokovne unije in ne samo premogarska.

Parlamentarni odbor je izjavil, da želi, da se pride do sporazuma med premogarji in vlado, toda ta kongres ne bo veliko razpravljal o tem, akoravno je rudarska federacija v delavski zvezi, in da naj rudarji sami sklepajo o svojih zahtevah. Nekateri so se strinjali, da naj se organizira nekako industrijsko sodišče, v katerem naj bi imeli svoje zastopnike delavci oziroma rudarji, lastniki premogorov in vlada, toda zastopniki rudarjev so opozarjali, da znižanje premoga za \$3.40 sploh ne spada na industrijsko sodišče, ker se temu odločno upira Robert Smillie, predsednik rudarjev. Kongres je bil trdnega upanja, da bo prišlo do sporazuma brez kakih velikih posledic. Celoten kongres je bil za to, da naj o ceni premoga razpravlja poseben tribunal, v katerem naj imajo konzumenti svoje zastopnike, premogarji, lastniki premogorov in vlada, in da naj se o tem javno razpravlja.

NEWYORŠKI OGNJEBOJCI IN POLICIJA V NEDNEM GIBANJU.

New York, N. Y. — 14.000 policajev in ognjebojcev v New Yorku je predložilo zahtevo za povznanje njihovih letnih plač na \$2500 s 1. januarjem pr. l. Zdal prejemale od \$1450 do \$1900 na leto.

NEOLOVSKA MAČEHA.

New York, N. Y. — Skrajno posurovela Ellen Pflock, stara 35 let, se bo morala zagovarjati pred sodiščem, ker je privezala svojega pastorka Jožefa k steni in ga v takem stanju pustila štiri dni in tri noči. Privezala ga je s vrvoj k steni tako, da je imel roke razpete.

Stališče slovenskih socialistov v Trstu.

"Delo" glasilu slovenskih socialistov v Trstu in okupiranih krajih sploh, prinaša 28. jul. t. l. pod naslovom "Naše pravice in dolžnosti" sledeči članek:

Položaj slovenskega in hrvatskega prebivalstva v Julijski Benečiji je nedvomno v vseh ozirih težaven in sila neprijeten. Vsaka beseda napisana ali izpregovljena v to, da pokaže ta položaj v lepši in prijetnejši luči, bi bila popolnoma odveč. In vsa pisava italijanskega nacionalističnega časopisa, ki gre za tem da prepriča svoje čitatelje kako liberalno, objektivno in pravico-ljubno da postopa italijanska oblast napram tukajšnjemu neitalijanskemu prebivalstvu, ne more izpremeniti dejstev, žalostnih dejstev, ki jih tukajšnje neitalijansko ljudstvo vidi, občuti in pod katerimi trpi suženjsko življenje. Poslednje trditve nimajo napisali iz nobenih demagogičnih namenov. Naše globoko prepričanje, koje temelji na vidnih dejstvih je, da je sedanji položaj slovenskega in hrvatskega prebivalstva v Julijski Benečiji, močno podoben položaju sužnjev, položaju, manjvrednega ljudstva.

Svoj čas je ves svet prisegal na to, da bi vedel kaj dela na takozvana Wilsonova demokratična načela, je tudi tukajšnje slovensko in hrvatsko ljudstvo verovalo v pravičnost in zaupalo v iskrenost onih, ki so razglajali in prisegali na načela o samoodločbi in svobodi narodov. Menilo je to ljudstvo s mnogimi drugimi narodi vred, da bo pomenil konec svetovne vojne tudi konec imperializma, ki je vojno povzročil in da ustvari zmaga ententnih veliki reanirane in trdne pogoje samoodločbi in svobodi narodov. Kar nas je bilo — malo po številu — takih, ki nismo verovali demokratičnim pridigarjem, ki so opijanjali ves svet, ki se nismo hoteli pridružiti splošnemu navdušenju in splošnemu praznovanju in smo vedeli, da ni mogoče zgraditi trdne stavbe na guli podlagi, smo napisali v tedanjem slovenskem socialističnem glasilu, da ni resno govoriti o svobodi dokler obstoji na svetu gospodarsko suženjstvo. Zato smo bili proglašeni za izdajce, ki nismo hoteli privoščiti svojemu narodu težko pričakovane svobode; proglašeni smo bili za naivne idealiste ter za nevarne romantične sanjače, ki ne poznajo realnih gonilnih svetovnih sil in vse je pričakovalo tudi marsikak naš prijatelj je pričakoval, da se bomo polagoma spametovali in da se bomo ob pravi uri skesani in spreobrnjeni vrnili v narobe Wilsonove in ententne demokracije, ki bo preobrazila svet v imenu velike in svete narodne teorije. Zgodilo se je bač narobe. Mi se nismo skesali niti se nismo izpreobrili. Ostali smo trdni v svojem prepričanju, ker trdna je bila zdrava podlaga na kateri je bilo to naše prepričanje zgrajeno. Izkazalo se je prav kmalu, da so imeli "naivni idealisti in romantični sanjači" prav. Bolj so se izpreobrili in se skesali oni, ki so verovali v pravičnost in zaupali iskrenosti in odkritostnosti onih, ki so razglajali in pristajali na načela o samoodločbi in svobodi narodov. Njihova vera, vera orjaške večine vsega slovenskega in hrvatskega ljudstva, je bila prevarana in zaupanje se je izpremenilo v gnev. Preveliko zaupanje vseh, ki so verovali, da je mogoče udeležiti samoodločbo narodov v sedanji družbi, je ustvarilo nacionalno sužnost za mnoge narode in za mnoge skupine različnih narodov. Moralo je priti tako. Moralo je priti. Narodnost je umetna in ne naravna socialna gonilna sila. Narodnost je, kakor vera, eden izmed mnogih drugih etičnih izkoriščevalnih elementov od strani kapitalizma, imperijalizma in militarizma. V imenu narodne ideje, se pošilja narode, ki se med seboj niti ne poznajo, v boj, da se med seboj koljejo. V narodnem imenu se ustvarja narodno suženjstvo drugih narodov. V narodnem imenu se vodijo kolonialne vojne. V narodnem imenu se odreka narodom jezikovne in kulturne pravice. V imenu narodov se krade, se izkorišča, se pohijuje, se sežiga in se sme delati še marsikaj drugega. Narodnost je kakor kartagenski sveti pojeleat pred kate-

rim mora ljudstvo pokleniti in zariti svoj obraz v prah. Ne sme pogledati ljudstvo tega pajčolanca, da ne bi videlo skoki tančice kaj se pod njo skriva, kaj se pod njo godi. Tako je pri nas, tako je drugod, tako je povsod. Kdor pogleda, je izdajalec in izdajalec sidiijo v smrt.

Položaj vsega prebivalstva v Julijski Benečiji je težaven, je obupen. Nič se ne da olepšati tega položaja. Kar smo povedali, nismo povedali zato, da bi ta položaj opravičili marveč zato, da povemo po katerih zakonih je moralo priti do tega. Morda se nas bo smatralo še nadalje za izdajalce. Kaj ni dejal naš Cankar: O domovina, ti si kakor vladar, kdor te ljubi, ga zaničuje! In mi smo bili in smo še vedno zaničevani in obsovanjeni od vseh koncev in krajev, zato ker ljubimo to ljudstvo kakor ljubimo vse kar živi v večni bedi, v večni odvisnosti in večnem suženstvu. In beda je tudi tukaj in odvisnost in suženjstvo. Brezposelnost narašča od dne do dne. Ljudstvo zapuška te kraje in gre s trebuhom za kruhom, da se zarije kje daleč v tujini v globoke premogovnike ali v okajene delavnice, da pače naposled, onemoglo in izstradano ter ga položijo, kakor seme v zemljo zato, da bo rodilo. Sela so še vedno podrti, polje ni še vse obdelano. Vsako pritožbo pri oblastnikih, ki ne razumejo njegove govornice, vsako prošnjo poslano in izrečeno v splošno korist, vsako opravičeno nezadovoljnost in vsak potreben protest, vse se smatra za nacionalistično, za iredentistično agitacijo, za avstrijakantizem in za boljševizem. Šole se zapira ali se jih ne odpira češ, da manjkajo učitelji, med tem se pa izganja učitelje. Za vsak najmanjši živjo, na vsako nedolžno izjavo se vleče ljudstvo v zapor in se zapira celo priče. Valed terorizma, ki vlada toliko v italijanskem kakor tudi v slovenskem delu Julijske Benečije, je ljudstvo tako preplašeno, da se celo boji čitati naše časopise ako in kadar se zljubi naši pošti da ga dostavi na naslovljence. Mi se ne bomo čudili, in ne vemo kdo bo imel pogum se čuditi, ako nastane iz take reakcije odpor, hud odpor, ki se more poroditi nobenik dobrih posledic.

Mi vemo in dobro vemo; take razmere niso samo pri nas. Take razmere so povsod, povsod kjer je en nacionalizem uslužil drugo naprednost, povsod kjer sta domači kapitalizem in militarizem uslužila domače prebivalstvo. Tlačiti ljudstva v imenu interesov, ki se imenujejo pa niso narodni, zamore vsvariti pogoje neprijetnim dogodkom drugod in pri nas. Še vedno in povsod so se sušnji uprli. In prav so imeli. Ali si da morda mislijo naši mogoci, da bo tukajšnje prebivalstvo poljubovalo šibo ki ga tepe in, da se bo resnično ravnilo po božji zapovedi in ponudilo sosedu še levo lice vsikdar kadar ga bo udaril ta po desnem? Srednji vek je že daleč za nami in ljudstvo, ki ima v svoji sredi komaj ali le en odstotek analfabetov, nima več nobenega namena, da bi pokazalo hrbet bodočnosti in se napotilo nazaj v suženjske brezpravne čase. Ljudstvo zahteva svoje pravice in prav ima ako jih zahteva. Zahtevati jih mora in se zanje boriti povsod brez oziira na vlade brez oziira na državo, v kateri se nahaja. Mora jih zahtevati in se zanje boriti, ako noče poginiti kakor kužek v tej strašni dobi, ki gradi težke temelje lepše bodočnosti.

Mi nismo nacionalci in nikdar ne bomo nacionalci. Nismo se navduševali nikdar z onimi, ki so opijanevali narode z idejo o samoodločbi narodov in se ne bomo navduševali niti v bodoče. Ne verjamemo v nobeno državo, ker vemo, da je država le stroj kapitalizma in meščanstva. Ne verjamemo v noben militarizem, ker vemo, da je militarizem le ustanova za sužnje. Ali to pravico si pridržimo, pravico se boriti po načelih in v imenu socializma za pravico vseh teptanih, ponižanih in razžaljenih, za pravico in svobodo vseh ljudstev torej tudi za pravico slovenskega in hrvatskega prebivalstva v Julijski Benečiji. Vseeno nam je, kod bodo narisane meje meščanskih držav in vseeno nam je kake narodnosti so naši izkoriščevalci. Nismo madarterji ne Jugoslavijske ne 1-

talije. Naša zvezda vodnica je komunizem. Toda če smo na eni strani proti vsaki jugoslovanski nacionalistični agitaciji, smo na drugi strani tudi proti vsaki krivici, ki se godi našemu ljudstvu in proti vsaki taki italijanski nacionalistični akciji, ki bi znala poroditi enake posledice kakor jih je obsegel nacionalizem pred petimi leti.

Ako se je posrečilo, kakor se je morala posrečiti v meščanski družbi ideja o samoodločbi narodov, tako se ne sme posrečiti in se ne bo posrečilo delo, proletarsko delo, ki hoče odstraniti vse vzroke jezikovne, kulturne in gospodarske nezadevoljnosti in sužnosti in odpraviti na sploh vse pogoje vseh socialnih krivic.

Ameriške vesti.

AVTOMOBILIST, KI JE POVOZIL ŽENSKO, TEPEN OD RAZJARJENE MNOŽICE.

Chicago, Ill. — Raymond J. Bisehoff, borzni mešetar, je v svoji brezobzirni vožnji z avtomobilom podrl na tla in povozil Mary Bufkosijskevo, staro 23 let in hotel voziti naprej, ne da bi se zmenil za svojo žrtev. Toda ljudje, ki so opazili ta čin, so ustavili avtomobil in neusmiljenega voznika dobro pretepli. Šele policiji se je posrečilo, da so ga rešili iz rok razjarenih ljudi in odvedli na policijsko postajo, kjer se je zagovarjal, da ni vozil prehitro, in da ni vzrok nesreče, čemur pa policija ni verovala in ga obdržala v zaporu. — Mary Bufkosijskeva je dobila težke notranje poškodbe in ima eno roko zlomljeno. — Od 1. jan. 1920 je bilo v Chicago 346 oseb povoženih do smrti od avtomobilov.

ZEMELJSKA UDESLINA POVEROČILA SELENIŠKO NEZGODO.

Grand Junction, Colo. — Od takozvanega griča "Nigger Hill", 42 mil vzhodno od tukaj, se je utrjala udeslina v nedeljo zjutraj ravno v času, ko je prihajal osonni vlak Rio Grande. Udeslina je vrgla lokomotivo, voz za premog in štiri osobne vozove raz tir, pri čemur sta bila strojevodja in kurjač ubita in neki potnik zelo nevarno poškodovan; nekaj potnikov je dobilo majhne poškodbe.

NOBENIH ZNAMENJ ZA PO-NOVITEV EPIDEMIJE INFLUENCE.

Washington, D. C. — Zvezni državni department je objavil, da letos ni nikakega znamenja, da bi se povrnila epidemija influenza. Prejšnja leta so bili vedno slučajji te epidemije že med mesecem majem in novembrom, toda dosedaj še ni bil objavljen niti en tak slučaj. Ako se tudi povrne, zdravniški-veščaki izjavljajo, da ne bo tako huda, kot je bila prejšnje leto.

BREZSRČNI AVTOMOBILIST.

Chicago, Ill. — Nek avtomobilist je v svoji breobzirni vožnji podrl na tla na vogalu North Clark in Locust ceste nekega neznanca, ki je dobil smrtonovarne poškodbe. Voznik ni niti ustavil, ampak je oddiral naprej.

DIJAKI ZASTAVKALI, KER JE BIL NASTAVLJEN NEUMLJSKI UČITELJ.

St. Louis, Mo. — V "Central High School," v oddelku, kjer se dijaki uče o tiskarstvu, je bil vedno nastavljen unijski črkostavec, ki je podučeval dijake. Toda iz neznanh vzrokov je odbor nastavlil neunijskega črkostavca. Ko so dijaki prišli v petek zjutraj k pouku, so opazili, da je novi učitelj in ko so zvedeli, da ne pripada strokovni organizaciji črkostavcev, so lepo mirno odšli iz sobe in izjavili, da ne marajo imeti za učitelja delavca, ki ni strokovno organiziran.

"Prosveta" prinaša zanimive vesti vsak dan. Ali ste naročili naš dnevnik "Prosveta"?

Delavski list je sila, s katero razsvetljuje naša masa.

Inozemstvo.

Jack Pickford zastupil svojo se-
progo?

Pariz, 13. sept. — Afera v zve-
zi z mlado soprogom znanega ame-
riškega kinoigralka Jacka Pick-
forda, katere je povzročila veliko
senzacijo v ameriški koloniji v
Parizu, je naenkrat dobila drugo
lice. Pickford je v nedeljo naglo
pobegnil z eroplanom iz Pariza v
London, istosajno pa je pariška
policija izjavila, da je teorija o
samomoru izključena in da se
je najbrž izvršil umor. Pred par
dnevi je bilo poročano, da je
Pickfordova soproga izvršila sa-
momor z zastrupljenjem.

Velika Britanija pošlje deset
polkov vojaštva v Mezopo-
tamijo.

Simla, Ind. — Anglija se je od-
ločila, da pošlje deset polkov vo-
jaštva, tri evropske in sedem
indijskih, v Mezopotamijo na po-
moč tamonjnih posadki, ki je ugro-
žena od Arabcev.

Poincare se je zahvalil za predsed-
niško mesto.

Pariz. — Bivši ministrski pred-
sednik Poincare je poslal nekemu
listu izjavo, v kateri obvešča, da
ne mara biti več predsednik Fran-
cije in da se ne bo oziral na kak
poziv, da naj ponovno preyzam-
ta mesto, v slučaju da sedanji
predsednik položi svojo resigna-
cijo.

Zakonska ločitev uveljavljena v
Peruviji.

Lima, Peru. — Niža zbornica
je sprejela zakon, po kateri bo
ločitev zakona postavna. Ta za-
kon bo sedaj predložen senatni
zbornici. Cerkveni oblastniki so
napeli vse sile, da preprečijo spre-
jetje tega zakona.

Bivši nemški prestolonaslednik bi
se rad preselil.

Hague. — Bivši nemški pre-
stolonaslednik je zaprosil nizozemsko
vlado, da bi dovolila, da se pre-
seli, kar se mu ne dopade sedanje
bivlišče. Zelo rad bi šel v Nem-
čijo.

Oboroževanje Japonske.

Tokio. — Po poročilih časnikov
bo zgradila Japonska do leta 1925
120 podmornic, osem velikih boj-
nih ladij in osem velikih križark.
Pomniti je treba, da je Japonska
ratificirala ligo narodov.

D'Annunzio je pripravljen oddati
ameriški parnik za precejšnjo
nagrado.

London. — Brzojavka iz Rima
poroča, da je D'Annunzio obvestil
italijansko vlado, da izroči ame-
riški parnik Cogne edino pod tem
pogojem, da vlada da mestu Reki
200 milijonov lir posejila.

Huerta odklonil ustanovitve sov-
jetskega univerze.

Mexico City, Mehika. — Provi-
zorični predsednik de la Huerta je
zavrnil peticoletni socializem za
ustanovitve sovjetskega vseučil-
išča v Mexico City.

Dijaki v boju z delavci v San
Salvadorju.

San Salvador, Guatemala. —
Vseučilišni dijaki so priredili pa-
rado, v kateri so nosili napise z
izjavajoč vsehino proti delavcem.
Navzoči delavci so pričeli protesti-
rati proti temu in iz tega je na-
stal pretep med dijaki in delavci,
v katerem sta bila dva dijaka ra-
njena.

Koriki kupan MacSwiney še
vedno pri življenju.

London. — Korški kupan Mac-
Swiney je še vedno pri življenju,
skorajno je nastopil 32. dan nje-
govega prostovoljnega posta.
Brzojavka poroča, da je zelo
iztrpan.

Ekscakzer še vedno upa na "svoj
dan."

Berlin. — "Vorwaerts" je pri-
nesel novico, da je bil nedavno
nek pruski junker priča, ko je
bivši kaiser v Dornu na Holand-
skem sekal drva in pri tem, ko je
vihtel sekuro na vse strani, je
vzkliknil: "Tako bodo padale
glave na desno in levo kadar se
jaz vrnem v Berlin." List dostav-
lja: "To dokazuje, da je Viljem
še vedno velik politik."

Neznosna beda na Kitajskem.

Tokio. — V provinci Chin Li
Houan in Santung je zavlada-
la skrajna beda in v okolici nad 90
tisoč štirinajstih mil se nahaja nad

Ledena doba v Evropi.

(Nadaljevanje.)

V vseh pokrajinah, ki so bile po-
krite z ledeniki, se opazi še sedaj
ogromne skale, katere je prinesel
ledenik iz gorovja. Te skale, ki
so nekatere izredne velikosti, se
opazi skoro v vseh severno evrop-
skih deželah, sploh krajih, ki so
bile pokrite z ledeniki. Najlepše
skale izza ledene dobe se pa opi-
zi v Južni Franciji, v podnožju
hribovja Chaumont, kjer se na-
haja skala, ki je visoka še sedaj
nad tristo metrov in katere vse-
bina znaša nad 1000 kubičnih
metrov. Ta skala se vzdiguje iz-
nad tal do 13 metrov in je odda-
ljena od svoje domovine okrog
22 ur pešhoda. Za to pot je najbr-
že potrebovala okrog tisoč let.

Takih skal se posebno veliko o-
pazi v Švici in severni Nemčiji
katerih nekatere so takokoš pravi
velikani. Ob cesti, ki pelje iz
Montheja v Champere se nahaja
neka druga taka skala, ki je pa
še večja od prej omenjene. Ime-
nuje se 'Pierre des marmettes,' in
je 21 metrov dolga in se vzdiguje
od tal 11 metrov in široka 10 m.
Njena vsebina znaša nad 5000
kubičnih metrov. Ta skala se na-
haja v nekem vinogradu in last-
nik tega vinograda je zgradil na
srbu te skale prijazno hišico. Od
svoje prvotne domovine je odda-
ljena 11 ur pešhoda. V Severni
Nemčiji se opazi brezštevilna ta-
kih skal, katere je prinesel le-
denik iz Skandinavije. Ravnotako
tudi v severni Rusiji. V Sloveniji
v gornjem toku Save je ravno-
tako opaziti vse polno skal, kate-
re je ledenik, ki je pokrival seda-
nja savsko dolino, prinesel iz Ju-
lijskih Alp.

Omenjeno je bilo, da so neka-
tere teh skal potovale od do se-
danjega prostora, kjer se naha-
jajo, čez tisoč let. Najbrže se bo
to marsikateremu dozdevalo ne-
verjetno. Toda pri tem je treba
pomisliti, da je ledenik gosta a
tekoča masa, in da se radi tega
pomika zelo počasi naprej. Lede-
nik, katerega struga je ozka, se
premika hitreje kot pa oni, kate-
rega struga je široka. Ledenik
sestoji namreč iz samih malih in
okroglih kristalov in čim večji je
pritisk od zunaj, tega hitreje se
premika naprej. Radi tega je
premikanje ledenika v sredini hi-
trejše kot pa ob straneh. In čim
večji je ledenik, tem hitreje se
pomika ledenik naprej. Povpreč-
na brzina ledenika znaša od 40 do
sto metrov na leto. Ledeniki se
v poletnem času tudi hitreje pre-
mikajo kot pa v zimskem času.

Velikokrat se tudi pripetijo, da se
kak ledenik prelomi in zdrči v
dolino, kar se je pripetilo v Švi-
ci leta 1895, ko se je nek ledenik
na zelo strmem obronku odtrgal
in zdrčal s tako hitrico v dolino,
da se je pri tem padcu ledenik
razbil v drobne kose. Od glav-
nega ledenika se je utrgalo nad
štiri in pol milijonov kubičnih
metrov ledu.

Iz navedenega opisa, kako po-
časno se premikajo ledeniki naprej
se lahko razvidi, zakaj so potre-
bovale posamezne skale, katere
je valil s seboj ledenik, tisoč in

šest več let, da so prišle iz 'prvo-
tne domovine' do mesta, kjer se
sedaj nahajajo.

Ledeniki pa niso nosili s seboj
samo ogromne skale, ampak pri-
našale v njih tudi grušče ali pe-
sek in drobno kamenje. S tem
gruščem je sedaj popolnoma po-
krita severnonemška nišina. Le-
deniki so odlagali ta tovor na
krajih, kjer so se ustavili ali kjer
so se topili. Reke, ki so izvirale
pri ledenikih so potem odnašale
ta grušče naprej in ga odlagale na
svojem potu. Največ grušče je
nakopičenega na krajih, kjer se
je ledenik topil ali na koncu le-
denika. Kajti ledenik se je vedno
tako hitro topil, kot se je pomi-
kal iz gorovja ali da se je topil
vedno na enem in istem mo-
stu. Ker je pa ledenik na svojem
potu dolbel v zemljo in odnašal
s seboj zemljo je torej naravno
nastala vdolbina tam, kjer je bil
ledenik. Omenili smo že, da so le-
deniki izdolbli v zemljo precej-
šnje globine, katere je pozneje
vsaled deževja ali pa voda tekoča
ledenika napolnila in nastala
so mala jezera, katerih je v obli-
ci v vsej Severni Evropi in sploh
v gorovju. Iz istega varoka se tu-
di izlivajo vse reke v Nemčiji v
Severno morje.

Napravimo še nekako površno
sliko osrednje Evrope za čas le-
dene dobe. V Alpah, v Skandina-
viji in sploh vsi goraki vrhovi v
vsem gorovju v Osrednji Evropi
so bili pokriti z večnim snegom
in ledom. Le tu in tam so štrlele
navpike gole atene, na katerih
sneg ni mogel obležati radi str-
mine. Iz teh vrhov so se pa pomi-
kali v nižino ogromni ledeniki, ki
so bili debeli v Alpah nad tisoč
metrov in v Skandinaviji pa ce-
lo nad dva tisoč metrov in na-
polnili vse nižje ležeče kraje. Bi-
dino nižja gorovja v južni Al-
pah in gorovja v gorkeje leže-
dih krajih so bila kratak čas v po-
letju prosta snega in ravno tako tu-
di nekatere doline. Toda ti kra-
ji so bili poraščeni z jako bor-
nim rastlinstvom, ki ljubijo o-
stro klimo. Vsa severna nemška
nižina je bila pa zamrzovala močvir-
je, kakoršno se še danes nahaja
v severni Sibiriji, ali kakor jih i-
menujejo tundre. Sploh je imela
pokrajina severno od Alp in Kr-
šnega gorovja v ledeni dobi po-
polnoma alikvo sedanje segetne
Sibirije. Kakor je bilo rastlinstvo
borno tako redko je bilo tudi ži-
valstvo v osrednji Evropi. Živo-
le so le živali, ki ljubijo mrso
klimo in ki se zadovoljujejo z bor-
nim rastlinstvom.

Sploh je bila cela osrednja Ev-
ropa snežena puščava, po kateri
so razsajali mrli vetrovi, in ško-
ro popolnoma uničili vso organ-
sko življenje.

(Konec jutri.)

ODPRAVA ALKOHOLA IZ
PARFUMOV.

Washington, D. C. — Ker so
davnje uradniški prišli na sled,
da ljudje vedno bolj rabijo razne
parfume, patentirana zdravila in
druge enake tekočine, ki vsebuje-
jo alkohol, so izdale odredbo, da
morajo izdelovalci izdelovati te
vrste tekočine, da ne bodo ušitne,
ali pa sploh prenehati s izdelo-
vanjem istih.

Prava železničarska ura!

Je pozlačena, krasno engravirana, ima 21 kamnov in je garanti-
rana za 25 let, dobite jo za \$10.75. Ponudba le za kratko dobo.

Le enkrat se vam ponu-
di prilika za tako posu-
dilo, kakor je ta. Pomislite,
za \$10.75 dobite pravo žele-
zničarsko ura, vredna
\$25.00. Ura, katere sliko
vidite tu, je pozlačena,
krasno engravirana, tri-
puna, ima 21 kamnov prve-
ga reda in kolektor švicar-
skega modela, garantiran
na 25 let. Te ure so
svetovno znane za najbo-
lje in drže pravi čas do
minuta. Sprevedniki in
strojevodje na ločenih
imajo te ure in vsaki od-
hajajo in prihajajo po ča-
su teh ur. Kdor koli želi
dobro ura in biti s njo
zadovoljen, mu svetuje-
mo, naj si kupi eno teh
in ne bo mu nikdar žal. Te ure se prodajajo po
vsej svetu, toda mi hočemo prepričati publiko
o najboljši kakovosti naših ur za nizke cene, zato
smo se odločili, da jih bomo za kratko dobo pro-
dali za malo svoto \$10.75. Če z njo ne boste za-
dovoljni, nam jo lahko pošljete nazaj in mi vam po-
vrnemo svoto.

ZASTONJ: Kdor išče ta oglas in nam ga
pošlje znanost z naročilom, mu damo POPOLNOMA
ZASTONJ krasen privrsek za svo (fob in kras-
vato iglo.

NE POSILJATE DENARJA NAFREJ. Izre-
zite in oglas in ga nam pošljite znanost z svoto 25c
za pošiljanje in pošilne stroške. Za pošiljanje pla-
čate, kadar jo prejmete na vaš dom. Potrdite se
z naročilom, predno bode šlo tem vsem kviško. Pišite takoj na:

VARIETY SALES COMPANY,

(Dep't 208 H.)

1016 Milwaukee Ave.,

Chicago, Ill.

Slovenska Narodna

Podpora Jednota.

Ustanovljena 4. aprila 1904.

Izdana 17. maja 1907

GLAVNI STAN: 2887-88 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODBOR.

Predsednik: Vences Cichan, predsednik: Anton Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.
članovi: J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Predsednik: J. J. Hovst, predsednik, 401 N. W. St., Springfield, Ill.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.; J. J. Hovst, Box 140, Cantonburg, Pa.

POSLOVNI ODBOR.

Novice iz Jugoslavije.

TRBOVELJSKA DRUŽBA.

Trboveljska premogokopna družba je zvišala z dovoljenjem klerikalne deželne vlade za Slovenijo cene premoga tako, da bo stal metriski cent skoro 100 K. To se pravi: Po zimi bode revno prebivalstvo kurilo — z mrazom.

Po preobratu je zvišala trboveljska družba cene premoga mnogokrat. Kadar so se povisale plače delavstvu, je kmalo prišla a povisokom cen. Sedaj utemeljuje ta povisek z investicijami, zlasti v Kajhenburgu. Če kapitalisti investirajo svoje kapitale v nova podjetja, potem morejo tudi po meščanski morali računati le na to, da se bo vložen kapital primerno obrestoval. Gospoda od trboveljske družbe tega noče, ampak je sklenila, da naj ji plača ogromne milijone investicij — revni konsument. In klerikalna vlada je dala na to svoj vsemogočni šegen.

Sedaj vpijejo liberalci proti temu povisku in mislijo pri tem — na svoj politični kapital. Pri tem kažejo na nas socialne demokrate, češ, ti molče. Pa ne boš. Jaka! Prvo besedo pri tem povisku je imel klerikalni povjrnik inž. Srncec s svojim "Osrednim montanističnim uradom." Njegovo odobravanje pa je sankcionirala deželna vlada, to je onih sedem klerikalcev, ki sede in dele milosti na Bleiweisovi cesti. Mi prav dobro vemo, kako se je zvršila cela manipulacija. Naprej: Kako od odločujočih ljudi ima svoje sorodnike uslužbene pri podjetjih generalnega ravnanja trboveljske družbe g. Belaka? Naj pove "Narod" — tudi, da je eden glavnih faktorjev "Jadranske banke" v tesni gospodarski zvezi z rodbino g. Belaka! Če se to in še kaj drugega od vladajoče klerikalne stranke razsvetli, pa se bo videlo, da so vodile niti trboveljske družbe odnoso g. Belaka v liberalne in klerikalne vrste!

Mi smo svoje stališče že ponovno označili. Naši svojočasni zastopniki v deželni vladi so ponovno predlagali, da se dene trboveljsko družbo pod sekvester. Spominjamo, da je avoedobno sodr.

Prepeluh predlagal v sprejem narobu o uvedbi delavskih zaupnikov, katerim bi pripadala tudi pravica soudeležbe delavstva na podjetjih. Ta načrt je propadel v liberalnimi in klerikalnimi glasovi! To nam je v dobrem spominu!

Edino socializacija vseh rudniškov vmore napraviti tu remediumu in pristričiti kapitaliste. Vse drugo so prazne besede, je demagogija! Rudarji so neusmiljeno izkoriščani. Njihove stanovanjske razmere, zlasti še v Trboveljah, so naravnost škandalozne. Tisočkrat smo pisali in govorili o tem, toda meščanski listi so molčali potuhnelo.

Sedaj kriče tudi meščanski listi. Mi pravimo, da mora biti velikih dobičkov kapitalistične družbe deležno tudi delavstvo in sicer v pravi izmeri. Rudarji imajo sedaj priliko staviti svoje zahteve in iztrgati del ogromnega dobička maloštevilnim kapitalistom!

Mestno revno prebivalstvo pa bo na zimo čutilo dobrote liberalne in klerikalne vlade, njih pasivno resistenco proti socializaciji rudnikov, proti soudeležbi delavstva pri vodstvih obratov, proti pravičnim razdelitvi čistega dobička med delavstvo, proti socializaciji v obče. Vse drugo je samo prazno govorjenje, je lov na nerazsodne volilne mase. Boj meščanskih kapitalistov proti premočnim trboveljski družbi je navidezen, ker so kapitalisti med seboj svezani na življenje in smrt.

Mi poznamo trboveljsko družbo dobro. Dvajset let jo že obtočujemo kot največjega krvososa našega ljudstva. Na stotine stavk smo izvedli proti nji. Toda vedno smo ostali osamljeni, meščansko časopisje nam je vedno padalo v hrbet. Sedaj imajo vso oblast v državi klerikalci in liberalci. Naj denejo trboveljsko premogokopno družbo takoj pod pristilno upravo in izvedejo ne njeno nacionalizacijo — ki je danes le kapitalistični švindl — temveč njeno socializacijo. Delavstvu naj prepuste vodstvo njenih obratov ali vsaj obširno kontrolo. Načrti leži na vladi, podpišite ga in uveljavite!

Če tega ne marate, potem molčite: ljudstvo že ve, pri čem da je.

LAŠKA SODEBA O ZADNJIH SUROVOSTIH V PRIMORJU.

"Il Lavoratore" v Trstu je objavil v ponedeljek zvečer naslednje pismo nekakega Italijana iz Zagreba, ki odločno obsoja enaka doživljanja, ki so se zadnjič dogodila v Splitu, Trstu in drugod:

Pismo se glasi:

"Tržaški in splitski dogodki so imeli — kot je bilo lahko predvideti — močan odmev po Jugoslaviji, in mnogi Italijani so morali udano prenašati njih strašne posledice. Bolestna in žalostna je igra, ki jo uprizarjajo naši gospospode nacionalisti — komedijanti pred celim svetom s tem, da prireajo te nepretržne demonstracije, ki ne služijo ničemu drugemu kot necivilizirani in sramotni propagandi sovražstva. Ta motna gibanja so pribavila vse duhove od nekakega parodoksimna in divje jeze, ki je stalna grožnja za hiše in osebe. Lov na ljudi, ki ga uganjajo, je dostojen rdečkacev, nikakor pa takinega ljudstva kot italijanskega, ki je med najbolj civiliziranimi. S takšnim postopanjem se ne doseže nič drugega kot izpričevalo o najzagrizenjši in bolehlavi neciviliziranosti. Vsi dobri in pravi Italijani bi morali delati za pobratenje, kajti samo tako delo vodi k spravi z našimi jugoslovanskimi sosedi. Mislim, da je znano vsakemu, da mejimo z Jugoslavijo in da se bomo morali že ne danes — jutri ali sploh en dan sporazumeti z njimi. Nes pametno je torej povodati toliko sovražstvo proti ljudstvu, ki bi moralo radi zemljepisne nezbežnosti živeti neprenehoma drugo poleg drugega. A gospospode z vlade, kaj delajo? Zakaj se ne udukuje takšna škandalozna gibanja? Ako le res, da povzroča vojna fizične in psihološke izpremembe, je tudi res, da je vojna postala topilnik, v katerem se mečejo vse moralne, civilne in kazenske odgovornosti. Tida sedaj je zadosti. Vlada naj se spomni, da je mnogo Italijanov v Jugoslaviji, ki jim preti nevarnost, da bodo morali plačati s svojim življenjem za vse nepremišljen čine, ki jih povzročajo štirje glumci v kraljestvu. To

rej zadosti preganjanja, zadosti demonstracij. Glejmo rajši, da se v resnici otvori tista doba miru in dela, za katero vpijemo vsi. Tudi jaz, ki vam pišem, sem žrtve tega sovražstva, kajti že štiri dni sem zaprt v Zagrebu v ječi domnevno osumljen vohunstva za Italijo. Kdor pozna mene in moje politično nedolžnost, ta se bo smejal aventuri, ki me je doletela. Toda radi tega ni ta aventura nič manj žalostna, ako se pomisli, da pride lahko pošten trgovec v ječo radi neopravičenega maščevanja in se na ta način prisili, da živi skupaj z vsemi mogočimi izmečki človeške zločnosti. Evo, kam vodi nes pametna zanesenost nacionalistov! — Oreste Peretti."

In prihajajo begunci.... Oni žalostni vlaki beguncev, ki smo jih bili lansko leto v Ljubljani že navajeni, zopet prihajajo k nam iz primorskih krajev. Včeraj je došel v Ljubljano begunski vlak s 60 rodbinami iz Pulja. So to v resnici delavci nekdanjega arzenala, katere je začela italijanska vlada odpustiti in na stara leta metati ven na cesto — brez pristojne prekrbe in to na starih pobesnelega italijanskega nacionalizma.

Domove zapuščaajo. Zadnje dneve se je pojavilo nenavadno močno iseljevanje v Ameriko. Včerajnji dan je bilo popoldne na glavnem kolodvoru zelo živahno. Zanimivo je, da večino iseljenčev tvorijo prebivalci Kočevja in pa ribulške doline. Kočevjarji se izseljujejo s celimi rodbinami, starci, gospospodi, žene in otroci. Med njimi celo imovitejši sloji, gospospodi in gospospode. Zaprta je domove vled sedaj vladajočih razmer. Pa tudi ostalo prebivalstvo Dolenjske zelo številno zapušča svoje domove, vendar pa tvori v tem slučaju maso iseljenčev — mladi, žemki spol, mladinke v najlepši in cvetoči mladosti. Popoldanski tržaški vlak je včeraj odpeljal okoli 300 iseljenčev. Samo ena potovalna agencija v Kolodvorski ulici je izdala nad 200 vozniških listov za Ameriko. Za eno osebo stane listek 7500 K. Te dni je pričakovati še silnejši naval "amerikančev", ker v soboto odide iz Trsta parnik "Wilson". Drugi pojav pa je treba zabeležiti, da se zelo vračajo "amerikanci" iz Amerike in sicer po večini Hrvatje in Srbi.

Klerikalci in liberalci so si vedno brateli med seboj, kadar gre za to, da se oškoduje delovno ljudstvo, ki noč in dan gara za to, da sme nositi po svetu prazen želodec. Ti bratci v skupnem "delu" pri vladi pridno delajo draginjo. Železniški in finančni ministar sta s povišanjem železniških tarif ljudstvu draginjo počelvorila, poleg tega pa so liberalci poskrbeli tudi še za to, da živli sploh ne bo tako lahko dobiti, ker je dovoljen povsem svoboden izvoz in nam bodo prodirali, klerikalni, liberalni in židovski verižniki vse izpred nosa izvzili v osodejne države, ali pa bomo morali svoj lastni živeli in to spričo imenitne letošnje letine v Jugoslaviji — najmanj tako drago plačati, kakor bodo naše pridne plačevali v drugih državah, kamor se bodo izvažali. Za svoj čas, ko je dr. Korošec ministarjal kot minister za prehrano, so na Češkem jugoslovanski kruh jedli za eno tretjino bolj poceni, kakor mi sami! In taki časi se nam zopet obetajo — po zaslugi klerikalnih in liberalnih političarjev! In boljši časi ne bodo prišli prej, dokler ne bo ljudstvo kapitalističnih strank, ki ga izkoriščajo, enkrat za vselej pri volitvah vrglo — med smeti, kamor spadajo!

Gruziti se mora vsakemu poštenemu človeku demagogija, s kakršno love klerikalci še nerazodno maso in svoj volilni lim in kako vlečejo za nos vse one svoje pristase, ki spadajo po svojih razmerah med proletarijat. Klerikalci po svojih listih n. pr. vpijejo: "Doli s kapitalisti!", — "doli s draginjo!", — "ljudstvo odraja!", — "za svoj žep skrbijo!" — itd. itd., klerikalci pa sami vladajo s svojim dr. Korošcem v Beogradu in v Ljubljani vladajo prav tako sami klerikalci in s polno paro delajo za aleparjenje in odiranje ljudstva in za draginjo, kar vsak sam dobro čuti. Komu se torej ne bi gabila klerikalna hinavščina? Ali je to krščanska morala, da se vara nerazodno mase? Ljudstvo, kar ga je še nerazodnega, bo, ko izpregleda

klerikalno igro do dna, pošteno obračunalo s takimi ljudmi, ki ga na ta našim hočejo varati!

Avtomobilski nesreča. — Pri Grosupljem se je ponesrečil angleški trgovec iz Londona, Thomas Matthelecock. Enemu kolesu hitro dirajočega avtomobila je počila gumijsva cev, vled česar je avtomobil zavil na stran ter pri tem z vso silo treščil ob bližnji brzojavni drog. Avtomobil se ni poškodoval, pač pa je padel trgovec, ki je vodil avtomobil, tako nesrečno, da se je težko poškodoval na desnem čelu. Dr. Maore iz Ljubljane mu je nudi prvo zdravniško pomoč. Prepeljali so ga v ljubljansko Leoniče.

Ruske nune v Jugoslaviji. Zastopnica ruskih nun kaludjerk-begunk je zaprosila pri ministru za vere, naj bi se jim odstopil večji samostan, v katerem bi otvorile gospospinski šolo.

Kako bodo razdeljeni mandati v konstituantnem parlamentu. Gotov je načrt za ustavotvorni ni parlament. V posameznih slučajih se bo morda v načrtu kaj izpremenilo, v glavnem pa bo načrt obveljal. — Srbija s 30 volilnimi okrožji (meje iz l. 1914) bo dobila 157 poslancev. Izmed teh bo 27 tkzv. "kvalificiranih" poslancev. — Črna gora bo tvorila eno volilno okrožje z 20 poslanci. — Bačka se razdeli v troje volilnih okrožji in dobi 25 poslancev. — Bosna in Hercegovina s šestimi volilnimi okrožji bo volila 53 poslancev. — Dalmacija z dvema okrožjema (šibenško-zadarskim, eden še okupiran od Italije) dobi 11 poslancev. — Hrvatska in Slavonija z Medmurjem bodo dobile okoli 92 poslancev. — Slovenija s Prekmurjem bo tvorila troje volilnih okrožji (mesto Ljubljana je volilno okrožje posebej) in bo dobila okoli 38 poslancev. — Torej bo potemtakem v konstituantnem parlamentu sedelo priključno 414 poslancev in se bo vsa država delila v približno 66 volilnih okrožji.

Radice obsojen na dve leti in pol. — 4. avg. je bila proglašena obsodba v procesu Štefana Radice. Sodisce je proglašilo Radice za krivega izdaje domovine in prestopka proti ustavi ter ga obsodilo na dve leti in pol prisilnega dela, ki se izpremeni v zapor. Obsodbi ni pristojeval niti obtožene niti njegovi branitelji. Državni pravdnik je z obsodbo zadovoljen.

Otvoritev pošne nabiralnice. Z dnem 15. avgusta se otvori pošna nabiralnica Lemberk, ki pripada poštnemu uradu Dobrna. V območju nabiralnice, se pridele naslednji popisni kraji: Vine, Landek in Hrenova. Vled tega se s istim dnem izloči popisni kraj Lemberk iz selskega dostavnega okraja g. urada. Dobrna ter popisna kraja in Hrenova iz pošnega okraja urada Vojnik.

Svilarstvo bo prineslo Jugoslaviji letos preko 10 milijonov dinarjev dobička, v prihodnosti pa pričakujejo od svilarstva še mnogo več dohodkov.

Nova pogodba aladžičarskih delavcev stopi v veljavo računsi od dne 15. julija.

Doseglo se je sledeče: 25 odstotni povisek na plači, za vajence 100 odstotni. zvezadne ure se plačujejo s 25 odstotnim poviskom normalne plače. Pripozna se dolžnost posluževati se posredovalnega urada pekovske zadruge pri najetju delavcev. Za ta urad

Stavka prometnih delavcev nadaljuje; vendar se vrše pogajanja.

Železničarsko zborovanje v Nabrežini. Železničarji iz Nabrežine in iz bližnjih krajev so se sešli pred dnevi na izredno zborovanje v Nabrežini. Zborovanje je bilo bogato obiskano. Poročal je sodrug Ciardi po naročilu odbora Tržaške skupine o korakih, ki jih je naredila zveza železničarjev, da zboljša položaj železničarskega osebja. Sprejeta je bila enoglasno resolucija, v kateri se odobrava delo osrednjega vodstva in se izjavljajo železničarji, da so pripravljeni na vsako eventualnost in na vsako akcijo solidarnosti, ki je bila, ali bo sklenjena in določena od vodilnih organov.

Sreča v posreči, iz Labudske doline je prišel v Ljubljano Josip Fonda ter si najel prenočišče v hotelu "Ilirija". V hotelski restavraciji se je nekoliko razveselil. Med veseljem je menjal nekaj ameriških dolarjev za 5373 jugoslovanskih kron. Po veselju je šel spat, imajoč pri sebi znatno množino dobre amerikanke valute.

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO KORESPONDENT.

Tvrška za izmenjavo denarja in prodajo parobrodskih listkov sprejme v delo Slovenca, ki je zmožen slovenskega in hrvatskega jezika v govorjenju in pisavi, ter zmožen pisati na pisalni stroj. Dobra plača in prilika za napredek se nudi pravi osebi. Zahtevajo se priporočila. Za pojasnila pišite na: Alexander Agency, 1482 Broadway, New York, O. Y.

POTREBUJEMO

delavce za lotanje (Soldiers) in druga dela v tovarni za kositer. Dobra plača. Stalno delo za pravo osebo.

NATIONAL STAMPING AND ELECTRIC WORKS,

424 So. Clinton St., Chicago, Ill.

SIFKARTA IZ TRSTA V NEW YORK STANE SAMO \$56.00.

Najmanjša svota, kar računajo agentje za karto iz Trsta do New Yorka je \$88.00. Če hočete dobiti svojo rodbino ali prijatelje iz starega kraja v Ameriko, obrnite se za pojasnilo in potrebne listine na

MATIJA SKENDER

javni notar na Ameriko in star

kraj.

5227 Butler St., Pittsburgh, Pa.

Prihranil vam bo denar. — On je za narod, narod je za njega.

PARMA NA PRODAJ!

Proda se farma v Curtis, Wis., obsegajoča 40 akrov zemlje, 25 akrov je izčiščenega, 15 akrov je za pašnik. Devetsobna hiša, štala, 10 krav, 2 konja, prostora na štali za 40 ton mrve, poslopje za poljedelsko orodje, kokošnjak in še druga mala poslopja. Vse v dobrem stanju. Rojaki, tu se vam nudi lepa prilika za kmetijo. Vzrok prodaje je bolezen. Kdor resno misli za nakup te farne, naj piše ali pa naj pride osebno pogledat. Vsa nadaljša pojasnila in ceno daje lastnik: Math Gardner, R. R. 2, Box 220, Pittsburgh, Kans. (Adv. Sept. 14-15).

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

včeraj je prodavala in polijala v stari kraj jugoslovanske krome in dinare po ti le ceni

1000 kron za...	\$ 10.40
5000 kron za...	51.50
10000 kron za...	102.00
50000 kron za...	505.00
100000 kron za...	990.00

1000 dinarjev za \$40.00. Pri večjih svota dinarjev je cena še mnogo cenejša. Pri teh cenah se videti vsi stroški. Neboj drugih stroškov, ne plača ne polijatelj in ne posojnik.

Cene kronam in dinarjem se vsaki dan menjajo, rastejo ali padajo. Slavonic Immigrant Banka, vam bode računala po ceni onega dne ko sprejme od vas denar.

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street

NEW YORK, N. Y.

Drugo jutro pa je opazil, da mu je iz denarnice izginilo 5000 K. dočim so vsi dolarji ostali nedotaknjeni, ker jih je bil shranil v nogavico.

Številci prebivalcev Jugoslavije. Po uradnih podatkih ministrstva za socialno politiko je bilo julija prebivalcev na vsem ozemlju Jugoslavije: V Srbiji na 78.358 kvadratnih kilometrov 4.456.909 prebivalcev, v Vojvodini na 41.750 kv. km. 2.675.232 prebivalcev, v Bosni in Hercegovini na 51.199 kv. km. 1.898.044 prebivalcev, v Dalmaciji na 12.831 kv. km. 645.000 prebivalcev, v Hrvatski in Slavoniji na 42.533 kv. km. 2.620.554 prebivalcev, v Sloveniji na 24.680 kv. km. 1.510.082 prebivalcev. Po tem bi štela Jugoslavija v celotnem 271 tisoč 232 kvadratnih kilometrov s 14.343.087 prebivalci, pri čemer ni všteta Istrija, ker ni bilo mogoče vsled italijanske okupacije ugotoviti točnega števila prebivalcev. V slučaju, da vsi Jugoslavlani pripadejo Jugoslaviji, bi štela okoli 16 milijonov prebivalcev.

POTOP.

Zgodovinski roman

Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.) Blizu palače Kazanovskih so se jim postavili pešci po robu na ulici pod varstvom ognja iz oken palače in iz zvonič cerkve bernardincev; toda toča krogelj ni pridržala napadnikov in pešci so bili v nekoliko minutah razskropljeni in pobiti. Domačini in sovražniki so se pomakali v jedno gromado ter se kopali v krvi. Od krakovskega predmestja so dospela nova krčela, posekala ostale pešce, pričela oni sloveči napad na palačo Kazanovskih ter na cerkev bernardincev, kateri je odločil v znatnem delu usodo bitke.

Tega napada se je udeležil tudi Zagloba. Motil se je bil namreč včeraj, ko si je mislil, da ga kliče kraj k sebi radi varstva njegove osebe. Nasprotno bilo mu je izročeno poveljništvo nad črnovojniki in strežaji dvornikov. Imel je sicer nalogo čuvati hišo, katere so že vzeli. Poljaki, toda ob času, ko je vse drlo naprej, je ta prod znetel tudi njega s seboj z drugimi vred, dasi je bil on trdno namenjen, da ne izpostavlja svojega življenja očitni nevarnosti.

Tako je prišel pred vrata palače Kazanovskih, pred katerimi se je vrtilo ono grozno klanje. Na tisoče sekir in rovnice je bilo pripravljenih zlomiti vrata in ko so postreli obleganci prve napadnike, so se pririli drugi na njihova mesta. Pred vrati je bilo toliko dimu, da so napadniki komaj poznali drug drugega.

Sredi tega kriča in strelav se nakrat oglasi gromek glase Zaglobov:

"Priplejste top pred vrata!"

Povelje se je mahoma izvršilo. Na to je zapovedal, naj se izdolbe majhno luknjo spodaj nad pragom, tako majhno, da je imelo komaj topovo šrelo v njej prostora. Ko so naravnali top, je Zagloba zapovedal napadnikom, naj se umaknejo na stran ter prižgal s lastno roko top.

Začul se je grozen pok in nov klobčič dimu se je jel valiti kviku. Zagloba skočil svojimi ljudmi znovi k vratom. Strel iz topa ni sicer zalobil vrat, pač pa je odtrgal od njih jedno kolo, vled česar je nastala v njih špranja, skozi katero je z lahkoto pretil celo dobro rejen človek. Ostali del vrat so zlomili s sekirami, sulicami in rovnici. Ko so bila vrata odstranjena, udrl so napadniki v temne hodnike, kjer so jih pozdravili strel iz pušek, toda niti ti niso ustavili Mazurjev. Udrl so navzgor po stopnicah, na kar se je pričela bitka po dvorah.

Rok Kovalski je razgrajal v gornjem nadstropju. Zagloba pa je planil s svojim oddelkom na teraso, pobil ondi nahajajoče se Švede in udri na sadnik, ki je slovel takrat daleč naokrog. Drevesa so bila ondi posekana, dragoceno grmičevje ugonobljeno od poljskih krogelj, vodometi ter kipi bogov in boginj polomljeni, dasi niso k temu

priložili Švedje svojih rok vled ozira na Radicejskega. Tudi sedaj se je tam pričel boj, ki pa je trajal le kratko, ker so se Švedje le slabo upirali. Napadniki so jih kmalu nadvladali in črnovojniki so se razkropili po sobah, da poiščejo plen.

Zagloba je došel na konec sadnika, ki je bil radi visokega zidu v senci, kjer se je hotel oddahniti in si obrisati znojno čelo. Nakrat pa je zagledal v kotu opice, sedeče za železno mrežo, ki ga je kaj srpo gledala. Železna kletka se je nahajala skoro povsem v kotu, tako da je kroglice, padajoče od zunaj, niso mogle doseči. Vrata vanjo so bila odprta na stežaj, toda skujšane opice niso hotele izkoristiti tega slučaja, marveč so se prestrašene od strela in klanja, na katero so zle pred minuto, zarile v kot kletke ter se skrivale pod slamo. Njih navzočnost je javljalo samo njih zamolklo renčanje.

"Ali so to opice, ali vrage!" reče sam sebi Zagloba. Nakrat pa ga pograbl jeza, junaštvo mu vakipi v prsih, dvigne sabljo in skoči v kletko.

Prvi mahlja je povzročil med opicami grozen strah. Opice, s katerimi so prijazno ravnali švedski vojaki radi zabave ter jim metali ostanke svojih pišoli poreji, so postale po tem napadu vse osupnene ter so jele bežati semetlje po kletki, oprijemati se ograje ter kričati in vresčati. Naposled je jedna izmed njih skočila Zaglobu na vrat ter se oklenila na vso moč njegove glave. Druga mu je sedla na levo ramo, tretja ga je od spredaj objela okrog vratu, četrta ga zgrabila za pas. Zaman se jih je otepal s vsemi štirimi, zaman se valjal po kletki, da mu je kar sape primanjkovalo ter so mu očile iz jamice; opice ga niso izpuštile.

"Gospodje, rešite me!" je klical na vso glo.

Na ta krič je prišlo nekoliko ljudi z golimi sabljami, toda komaj so zagledali Zagloba, so hoteli popokati od smeha. Ta smeh so zaslišali tudi drugi ter prihiteli gledat. Nastal je splošen smeh. Zagloba pa se je kotal semtertja kakor prej, ker se ni mogel rešiti opice.

Naposled je prišel Rok Kovalski ter ga oprostil nadležnih opičjih objemov.

"Lopovi!" je zakričal Zagloba. "Mesto da bi me urno oprostili, se mi še smejejo!"

Med Zagloba in črnovojniki je nastal prepir radi opice, katerih ga niso hoteli rešiti. Toda prepiru je napravilo konec streljanje in hrup, ki ni hotel potihniti pri bernardinski cerkvi, kjer se Švedje niso hoteli vdati.

"Za meno!" je zakričal Zagloba ter se napotil na streho Kazanovske palače, da bi pogledal, kaj se godi pri cerkvi.

"Naravnajte topove skozi okna!" je zakričal.

Večjih in manjših topov je bilo v palači Kazanovskih dovolj, in vse so privlekli črnovojniki takoj k oknom. Iz različnega pohišnega orodja so izdelali podstavke ter privezali topove z vrvi. Čez pol ure je že nad deset topov molilo svoja šrela proti cerkvi.